

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . . . 10 korona.
Félévre . . . . . 5 korona
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petítor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményét csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

Még mindig Hindenburg dicsőségét hirdetik a hadi jelentések. A Mazuri tavaknál kivívott fényes diadal gyümölcseit most szedik a német seregek. Az elfogott oroszok száma az üldözés közben igen fölszaporodott, úgy, hogy már a következő eredményről számolnak be a jelentések: Elfogtak 7 tábornokot és 100,000-nél jóval több orosz katonát, zsákmányul esett 300 ágyú, közte a mocsarakba süllyesztett 18 nehéz ágyú, a gépfegyvereknek se szeri, se száma, a municzió és egyéb hadiszerek temérdek szekérrel. Egyszerűen pedig megsemmisült ott az oroszoknak X. számú hadserege, több mint 200,000 ember.

Ha végigtekintünk Hindenburgnak ezen a fényes diadalán, el kell ismernünk, hogy a lángeszű vezetésen kívül kitűnő volt a katonaság is, amely a nehéz haditervet pompásan végezte el. Ha pedig az eredményt magában vizsgáljuk: arra a gondolatra jövünk, hogy az ilyen hatalmas eredmény a legemberségesebb eljárás az ellenséggel szemben is. Hindenburg egy hadsereget zseniálisan bekerítve, annak jó nagy részét megkímélte a további vérontástól és elszedve még ágyúikat, gépfegyvereiket, municzióikat is, annyival kevesebb lehetőséget hagyott az ellenségnek a vérontásra. Így az ilyen nagy győzelmek, amilyen dicsőséget és hírt szereznek a győzteseknek: annyival humánusabbak végső eredményben a legyőzöttek iránt, mert azokat tömegesen kényszerítik a megadásra.

A Mazuri tavaknál kivívott téli győzelem — úgy látszik — más győzelmeket is vont maga után, mert az újabb jelentések arról szólnak, hogy Grodno mellett megsemmisítő módon megverték a németek az ujonczokból összeszedett friss seregeket, amelyeket az oroszok hirtelenében ellenük küldtek. Megsemmisítő módon megverni ismét annyit jelent, hogy a Mazuri diadalhoz hasonló módon verték meg őket. Ezenkívül Plock táján is előnyomultak a német seregek, úgy, hogy az oroszok azt hiszik már, hogy Hindenburg észak felől akarja Varsót megtámadni.

Legújabb rohammal elfoglalták Prasnysz megerősített várost és 15000 foglyot ejtettek.

De Grodnonál más fontos eredményt is érhetnek el a németek. Arra visz az a fő vasuti vonal, amely Varsót Pétervárral összeköti. Ha ezt elfoglalják a németek, akkor elvágják az orosz seregek fő összeköttetési vonalát és így az oroszokat visszavonulásra kényszeríthetik.

A Visztulától délre a Ravka mellett az oroszok támadtak a németek ellen, de visszaverték őket. Itt a németek nem igen hisznek az orosz támadások őszinteségében, mert abba a gyanuba esnek az oroszok, hogy csak azért támadnak itt, hogy ne vegyék észre a németek az innen történő csapatelvonásokat.

A Nida mellett és Galiczia nyugati részén tüzéségi harcok folynak, de annál keményebb harcok folynak a Kár-

pátokban Duklától Viskowig, vagyis Sáros megye határától Mármarosig, de a harcok legnagyobb része Galiczia területén folyik már vagy néhol épen a határon. Ez a majd egy hónap óta folyó harc óriási döntő ütközetévé nőtte ki magát, amelyben bebizonyult, hogy az orosz nem megvetendő, szívós, makacs ellenség, akit ha kidobnak az ajtón, megpróbál bejönni az ablakon és ha a támadásban nem valami mesterek is, de a védelmi harcot nagyon kitartóan tudják folytatni. Kemény küzdelmeket állanak ott a mieink és a német csapatok; némely helyen százszor is támadott az orosz és százszor verték véresen vissza, nagy veszteséggel. Újabb tartalékokkal, friss csapatokkal próbálkozik, hogy a veszett fejszének legalább a nyelét valahogyan megmentse. Mert tudja, hogy elveszett Kelet-Poroszország, elveszett Bukovina és déli Galiczia, elveszett Lengyelország fele, ha innen is kiverik, akkor elvesz keleti Galiczia is. Ezért újra meg-megáll minden hegyen; minden völgyből, minden magaslatról külön kell kivenni őket s ezt a mieink egy hónap óta végzik hősiességgel kitartással.

Duklánál már megállott a harc, mindkét fél erős sánczokba ásta be magát, de Viskownál újabban a mieink kezdik észak felé szorítani az ellenséget s ez szépen és jól összefügg a bukovinai és déli galicziai előnyomulásunkkal. Kolomea és Nadvorna elfoglalása után az orosz sereg a Dnyeszter völgyébe menekült. A mieink utánuk mentek Stanislau felé. Ott az oroszok, fölismerve a hely fontosságát, megállottak és erősítést kértek. Így új csapatokkal erősítve, megütköztek a mieinkkel Stanislau előtt. Az ütközetben a jelentések szerint a mieink győztek.

De újabb kemény, döntő harcok kezdődnek ott.

Ha most Stanislaut elfoglalhatják, akkor a kárpáti orosz seregek összeköttetéseit elvághatják, mert ott vannak a fő vasuti vonalak, a melyeken új csapatokat, municziót és élelmet kaphatnak az oroszok. Így a kárpáti orosz sereg kénytelen volna visszavonulni, ha a mi seregeink hátba fenyegetnék őket. Együttal Stanislauból elérhetik a mieink Lemberget és Przemysl.

Ilyen kilátások nyílnak ebből a perspektívából.

A nyugati harctéren erősen tartják magukat a németek. Hiába volt az angol, francia támadás ellenük, nem értek el eredményt, sőt még a németek nyomultak elő egy kissé több ponton. A belga tengerparton: Flandriában pedig, mint az angolok jelentik, erős támadásra készülnek a németek.

Franciaország Szerbiának akarna sereget küldeni, de neki magának is elkélne a segítség.

A tengeri blokádnak is megkezdődött Anglia ellen. Mint jelentik, a német tengeralattjárók elsüllyesztettek néhány angol gőzöst és szállítóhajókat, amelyek közül egyiken 2000 angol vitéz indult Franciaországba. Ez a blokádnak vagy tengeri zárlat kiméletlen eszköz, de a perfid és jogtipró Anglia

ellen nincs más hathatós védelmük a németeknek és a semleges államoknak, akik helyett szintén Németország szállott a sikra, mint háborus fél.

Az angol-francia hajóhad a törökök ellen operált a múlt héten. Jókor erővel indultak a Dardanellák bombázására, de az eredmény nem sok. Jelentik is már, hogy sikerhez sokkal nagyobb erő kellene.

Arról is írják, hogy nagy orosz sereget küldenek Konstantinápoly ellen, de a törökök lévén a Feketetenger urai, ezt csak hangos fenyegetésnek veszik. Vagy talán maguk az oroszok is azért szeretnék odamenni, mert féltik a Dardanellákat az angol-francia hajóhadtól. Mert Konstantinápoly vidéke olyan pont, amin a hármass entente megegyezése könnyen fölbomlik. De hát korán van még nekik a medve bőrére alkudni!

A török seregek a Kaukázus vidékén harcban állanak az oroszokkal. Ismét az oroszok támadták meg őket, de ők erősen visszaverték a támadásokat.

Egyiptom vidékéről újabb harcok híre nem jött, de a török sereg átvonult a Szinai félsziget sivatagján és látják az angolok, hogy ott komoly háboru lesz jól fölkészült, rendes seregekkel.

A háboru újabb változatától félnek az entente hatalmak és Amerika. Japán ugyanis sokat tanult Angliától és most Ázsiában az ő rovására is terjeszkedni akar. Elsősorban Kínát fenyegeti. Japán-kínai háborútól fél most Anglia, Oroszország és Amerika. Az utóbbi békiteni próbálgatja az összekülömbözött feleket.

Békehangok és kísérletek hallatszanak újabbán itt-amott. Franciaországban Cle-

menceau és társai a háborus párt ellen föléptek és tárgyalni szeretnének Németországgal. Oroszországban is van békepárt s újabbán miniszterelnökök emlegetik Krivosin földmívelési minisztert, aki a nyáron is nagyon ellenezte a háborut. Angliában egy szocialista kongresszus a háborut elítélte. A pápa, mint hírlík, békeajánlatot tett Németországnak. Ha a győzelmek tovább is a mi részünkre fognak szépen folytatódni, akkor lehet kilátás a békére. Adja Isten!

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

Gömör-Kishontvármegye törvényhatósága f. hó 25-én *Kubinyi Géza* főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a bizottsági tagok szép számban jelentek meg.

A róm. kath. templomban tartott hálaadó istentisztelet után vette kezdetét a közgyűlés, melyet a főispán meleg, lelkes és lendületes szavakkal nyitott meg. Az utóbbi idők nagy eseményeiről emlékezve meg, kiemelte azokat a szép sikereket, melyeket szövetségeseink és a mi hadseregünk a harctéren kivívott s mely Németországot, Ausztriát és Magyarországot örömmámorba ejtette s arra indított, hogy mindenfelé örömmünnetet üljenek.

Törvényhatóságunk a közgyűlés keretében ünnepli az elért fényes hadi sikereket s hálaadó istentiszteleten adott kifejezést a Mindenható színe előtt mély hódolatának és haláljának. A törvényhatóság közönsége a díszteremben is egyértelmű lelkesedéssel kiáltja, hogy: Éljen a király! Éljen a haza! Éljen Vilmos császár — hű szövetségeseink! s továbbra is kéri Isten segítségét, hogy a mostani nagy küzdelmeket

tala hiábavaló, mert ítéleteiket végrehajtó hatalom hiányában nem realizálhatják. Az ember sohasem fogja levétközni állati bélyegeit és létérdekeit, mindig állat módjára fogja megvédelmezni.

Vigasztalan és lehangelő ez a perspektíva, a melyet a nagy érdekességű tanulmány fest szemünk elé. A ki látta, hogy már eddig is micsoda művészi és anyagi értékeket tett tönkre ez a háboru, a ki látta az ezerszámra menekülő inséges és kétségbeesett embertömegeit képeken vagy a pályaudvarokon, a ki látta a kórházvonatokat zsufooltan a nemzet színének-virágjának roncsaival, olvasta a veszteség-lajstromokba bekerült százezrek névsorát, a ki hallott meggyalázott nőkről, látja a gyászruhás asszonyok, árván maradt apróságok százait; kétségbeesik arra a gondolatra, hogy mindez természetes, elkerülhetetlen és törvényszerű jelenség s mind addig megismétlődik, míg ember él a földgolyón. Minden érzésünk tiltakozik ez ellen a gondolat ellen, mert úgy érezzük, hogy inkább valami borzasztó félreértés, valami rendkívüli természeti csapás áldozatai vagyunk, és hogy ez a háboru és a háboruokozta borzalmak nem lehetnek az ember élettani fejlődésének szükségképpen ve lejáró, hanem ellenkezőleg: akadályozzák, visszavetik, veszélyeztetik a fejlődést, mint ahogy veszélyeztetik egészségünket az elcsökevényesedett féregnyulvány mindaddig, míg eszünkre hallgatva, ki nem operáltatjuk azt, mint veszedelmest és haszontalant a szervezetből. És mert ez az érzésünk, revideálnunk kell azokat a kiindulási alaptételeket, amelyekből a fent röviden vázolt lehangelő következtetések eredtek, mert előre is bizonyosra kell vennünk, hogy valahol hiba csuszhatott be a levezetésekbe.

Erős a meggyőződésünk, hogy a most dúló világháboru sem nem a túlnépesedés, sem nem a megélhetési viszonyok teljes megromlása idézte fel. Franciaország eleve kiesik a kombinációkból, egyre erősödő közgazdasági élete és abszolúte csökkenő népessége miatt. Anglia sem jöhet számba, hiszen Angliának esze ágában sincs népfölöslegét Európában helyezni, mi-

győzelmesen fejezzük be s a küzdelmekből áldás fakadjon hazánkra!

A jelen voltak állva hallgatták a szép szavakat, melyek nyomán harsány éljenzés támadt. Majd áttértek a kitűzött ügyek tárgyalására.

Első sorban a központi választmány alakított meg. Az eddigiek közül *Máriássy Andor* nem vehet részt a bizottság működésében s már ismételen lemondott; most érdemei méltatásával elfogadták lemondását. Ugyiszintén *Marton János*, *Pösch Gyula* és *Hering Samu* is akadályozva vannak a bizottság működésénél való részvételben. — Titkos szavazással megválasztottak (38 szavazat adatott be):

Beélik Iván
Bobok Tivadar (uj)
Császkóczy Károly (uj)
Czinke István
Darvas Pál
Diószeghy Dezső
Farkas Géza
Farkas Zoltán
Gömöry Olivér
Hámos Árpád
Báró Hámos Antal
Hevessy Bertalan
Dr. Kovács László
Ifj. Kubinyi Géza
Dr. Löcherer Tamás
Marikovszky Géza
Medveczky Sándor
Dr. Mihalik Ábris
Mihalik Pál
Putnoky Mór
Dr. Radvánszky György
Rákossy Lajos (uj)
Samarjay János
Szabó László
Szakall Vincze (uj)
Szent-Iványi Árpád
Szent-Ivány József (uj)
Széman Endre
Szilárdy Béla
Id. Tornallyai Zoltán

kor gyarmataiban erre rengeteg üres területek állanak rendelkezésre. Szerbia, — hogy az apróságokról is megemlékezzünk — a balkán-háboruban szerzett területszorítását száz év múlva sem népesítette volna be. Marad tehát egyedül Oroszország, a hol évente — fogadjuk el — két millióval szaporodnak az éhes gyomrok. Ugy, de Oroszországban — most naponként olvashatjuk — mérhetetlen területek állnak műveletlenül, elmocsarasodva erdőségek és ingoványok között, napi járőföldre fekszik egy-egy nyomorult kis község s ha Dél-Oroszország népesebb is, Szibéria teljesen kiaknázatlan, holott a megélhetésre kitűnő föltételeket nyújt. Galícia ma is népesebb és területei sokkal jobban kihasználtak, mint az oroszok mocsaras rónái: miért törekednék egy gyéribben lakott birodalom népe egy népesebb és kihasználtabb terület birtoklására? (A vezetőket e törekvésükben megértjük — de itt a népről van szó, a tömegekről!) Nem, ennek a háborunak az oka nem a túlnépesedés. Ha ez volna, úgy a háborut Németországnak és a gyarmattalan és túlnépes monarchiának kellett volna megindítani — az oroszok műveletlen rónáinak birtokáért — erről pedig szó sincs. Mi csak védekezünk. E háboru oka — lehet, hogy valamikor az lesz — ma még nem a kenyérgkérdés, sem nem az ántant-hatalmak túlnépesedése.

Másrészt ne felejtsük, hogy a háborut nem a nép, nem a tömeg csinálja — a mint ez az élettani megfontolásokból pedig következnek — hanem egyes emberek, a kiket államférfiúi szempontok mellett vagy azok ellenére nem egyszer egyéni ambícióik, tőzsdei műveleteik és egyéni szimpátiák és antipátiák vezetnek vagy a kiket egy egy párt — háborus párt — tol előre akkor is, ha romlás és kudarc lesz a vállalkozás előrelátható eredménye. A tömeg, ha megromlanak létfeltételei és nem tud megélni, nem akarja elfoglalni a szomszéd nemzetek földjeit — hiszen azt sem tudja, hol keresse azokat — hanem kivándorol. A tömeg nem tud a diplomáciai műveletekről, nem ismeri a nagy közgazdasági problémákat, s ha a sajtó útján nem kapna oly-

TÁRCZA.

A háború biológiája.

Ezzel a címmel a közelmúltban a természettudományok egyik régi érdekes művelőjének tollából igen figyelemreméltó tanulmány jelent meg*), mely a most folyó világháboru és általában az emberiség háboruit teszi vizsgálódásai tárgyává, reá mutatva azokra az élettani törvényekre, a melyek előidézik és irányítják a nemzetek háborus mozgalmait és ugyanezeknek a törvényeknek alapján levonja azokat a tudományos következtetéseket, a melyek szerint az emberiség távoli jövője igazodni fog. Föltételezzük, hogy olvasóink olvasták ezeket az érdekes és becses fejtegetéseket s így elégségesnek gondoljuk röviden összefoglalni a tanulmány levont végső következtetéseit. Ezek szerint a nemzetek háborus küzdelmei nem mások, mint a darwini létért folytatott küzdelem speciális esetei, azé a létért folytatott küzdelemé, a mely szakadatlan folytonosságban, percről-percpre előre sarkantyuzza az élővilág egyetemességét. Ez a küzdelem, a nemzetek háboruja, szükségszerű, mert alapja általános természet-törvény. Azok a népek, a melyek nem képesek felvenni eredményesen e küzdelmeket, kiostálódni és eltűnnek a nagy színpadról, mint a gyengébb alkalmazkodási képességű növények vagy állatok. A küzdelem oka egyrészt a kenyér, a megélhetés, másrészt a népesség tulszaporodása. Ha a tulszaporodás folytán megromlanak valamely nép életfeltételei és életszükségleteit többé nem képes kielégíteni, lefoszlik a kultúra máza és előbujik az emberből az ősvadállat. A míg ember lesz e világon, háboru is lesz; fejlődéstani lehetetlenség, hogy minden ember érzülete és gondolkodása olyan módon változzék meg, hogy ez a változás világbékére vezethessen. A nemzetközi ítélőszékek behoza-

*) Méhely Lajos: „A háboru biológiája“, Term. tud. Közl. 617—618. füzet.

A központi választmány tagjai ezután az elnöklő alispánnal és dr. *Fornét* Gyula főjegyző helyettes elnökkel együtt letették a hivatalos esküt s *Lukács* Géza elnök kinevezte a választmány jegyzőjévé dr. *Soldos* Béla tb. főjegyzőt és helyettesévé *Gaál* Istvánt és dr. *Fáy* Istvánt.

Ezután az elnöklő főispán *Szentmiklóssy* Zoltán végzett joghallgatót tb. szolgabíróvá nevezte ki.

A hadsegélyezés céljaira kivetendő jövedelemadó ügyben három bizottsági tagot kellett választani a pénzügyigazgatóság által kiküldendő 3 tag mellé. A közgyűlés rendes tagokká kiküldötte: *Szent-Ivány* József, *Hevessy* Bertalan és *Szilárdy* Béla bizottsági tagokat, póttagokká: *Hisnyay* *Heinzelmann* Bélát, *Beilik* Ivánt és *Szuhay* Zsigmondot. — Főispán bejelentette, hogy a belügyminiszter a bizottság elnökévé dr. *Radvánszky* György cs. és kir. kamarás, földbirtokost nevezte ki.

Olvastatott ezután *Sipeki* *Balás* Lajos v. belső titkos tanácsos, roznányi megyés püspök következő köszönő levele:

Nagyságos Alispán ur!

A legbensőbb hálával telt köszönet meleg érzelmeit váltotta ki főpásztori és hazafiui keblemből azon megtisztelő és fölöttébb kitüntető figyelem, amelylyel Gömör és Kishontvármegye Tekintetes Törvényhatósága a nem keresett, de szerény közéleti munkálkodásom legfelsőbb elismeréséül érdemeim nélkül osztályrészemül jutott legmagasabb kitüntetésem alkalmából, múlt évi december 26-án tartott rendes téli közgyűléséből üdvözölni és becses jókívánataival elhalmozni kegyeskedett.

A legfőbb királyi kegy csak fokozni fogja bennem azt a kezdettől fogva szívesen tanusított készséget, hogy mint a Tek. Vármegyének igaz és hű fia, amelynek örömmel vallom és érzem magamat, ezen

szűkebb szeretett hazám javára, üdvére minél többet és örömet tegyek.

Boldognak érzem magamat, hogy ezen őszinte törekvésemet a Nemes Vármegye érdemes közönsége azzal honorálja, miszerint szeretetteljes melegséggel ölel keblére és magáénak vall. Büszke vagyok kitüntető kegyére s igyekszem arra hűséges közszolgálatommal azon a téren, melyre az isteni gondviselés kijelölt, nemcsak hűveim, de általam minden honpolgártársam javára minél jobban és önzetlenebbül érdemesnek mutatkozni.

Hazafias, meleg és rokonszenvező érzellemmel köszöntöm viszont a tek. vármegyei közönséget és mindennemű égi s földi, anyagi és szellemi jólétére s előmenetelére, főként arra, hogy jelen háborus borzalmaink mielőbbi megszűntével boldog megnyugvással és lelkes munkaszeretettel élvezhetnők az epedve várt tartós békét, a magyarok Istenének bőséges kegyelemáradatát esdem és ennek zálogául az egész Nemes Vármegyére, munkás lelkes tisztí karára és fenkölt gondolkozásu közönségére szívem-lelkem egész melegével püspöki hű áldásomat küldöm.

Kitünő tisztelettel vagyok
Rozsnányon, 1915. január 2.

BALÁS LAJOS,
roznányi püspök.

Tudomásul vétel után *Lukács* Géza alispán emelkedett szólásra s egy magát megnevezni nem akaró megyebizottsági tag felkérése folytán megható, meleg szavakkal emlékezett meg a csizi származásu *Varga* János 13 ik huszárezredbeli őrmesternek hős cselekedeteiről; elmondta, hogy a limanovai véres harcban, hol a mieink fényes győzelmet arattak, milyen bátor magatartást tanusított a vitéz őrmester, ki 70% találás mellett lövészesterré avattatott s ki *Hanvay* László főhadnagy mellé osztva, a parancsnokot megvédelmezte, sorra ártalmatlanná téve a támadó oroszokat, míg végre egy ellen-

— kivándorolt, hazát cserélt vagy belső forradalmakat csinált.

A mi tehát a háborut és ebből a szempontból az emberiség távoli jövőjét illeti, nem hiszünk, hogy a kulturnemzetek külső életéhez az okvetlenül hozzátartozzék, sőt hogy ezt a nézetet a fejlődéstan és élettan törvényei igazolják. Ma még, igenis, tünnünk kell a háborukat, mert addig, a míg lesznek civilizálatlan, vagy Anglia példájára tulcivilizált nemzetek, a melyeknek embertelen vezetői háborut akarnak, addig lesznek olyan nemzetek is, a melyek azt elfogadni lesznek kénytelenek, bármennyire elítélik is azt lelkük mélyén. És épen itt van az eltérés fölfogásunk és a fönt idézett tanulmányban megnyilatkozó felfogás között: az általános fejlődéstörténet és az élettan igazságai érvényesek szerintünk is az emberiség háborúira, mindaddig, míg vad vagy télvad népekről és csak kisebb emberközösségekről van szó, de értelmüket változtatják, ha civilizált és kulturmagaslalon álló, nagy államtestekről van szó, vagy lesz szó az emberiség távoli jövőjében. A műveltség haladásával a fizikai háborut a nagy emberi közösségek le fogják vetkőzni, mint a növekedő gyermek a régi, elavult ruhát s el fog jönni az az idő, a mikor a véres háboruk megszűnnek az emberiség egység-keretén belül. Lesz háboru — mert ez hozzátartozik az élő világ evolúciójához, sőt épen ez fogja előre ragadni a kultüremberi közösségek jövőbeli evolúcióját — de ez a háboru nem fizikai küzdelem lesz, nem bizonyos periodusokban robbanásszerűen bekövetkező katasztrófa, mint a mai világháboru vagy a De Vries-féle mutációk, a melyekre példa különben sines az állatvilágban, hanem vértelen, napról napra, percről-percpre folyó küzdelem, igazi ugrás nélküli darwini létért folyó küzdelem, a hol ember áll emberrel, nemzet nemzettel szemben: a békés munka küzdelme

Az ember szellemének evolúciója csodálatos az élők világában, de ki vonja kétségbe, hogy nem a faj-fejlődés törvényei szerint ment végbe? Az ember az ő példátlan evolúcióját nem szer-

séges golyótól homlokán találva, hősi halált halt. Az I. oszt. ezüst és az arany vitézségi éremmel lett kitüntetve a hős huszárőrmester, kinek elestét fájó szívvel közli öreg atyjához, a 60 éves *Varga* Miklóshoz intézett levélben a huszárezredes, ki levelét azzal végzi, hogy: „Elesett bajtársunk neve ezredünk történetében példaképpen megörökítettik.“ A nem mindennapi hősiességet és vitézséget tanusított őrmester atyja egyetlen támaszát veszítette el s az alispán indítványozta, hogy a törvényhatóság feliratilag kérje a kabinetirodától, miszerint a vitézségi érmek után járó havi 45 korona utaltassék ki a támasz nélkül maradt apának. — A közgyűlés egyhangulag magáévá tette az alispán meleg szavakkal megindokolt javaslatát.

Ezután Abauj-tornavármegye ismeretes átirata került tárgyalásra, s a közgyűlés a dr. *Fornet* Gyula főjegyző által felolvasott, gyönyörűen megszövegezett s az állandó választmányban *Kubinyi* Géza főispán által előterjesztett következő javaslatot fogadta el egyhangulag:

„Abauj-Tornavármegye közönségének 834. kgy. szám alatt 1914. évi december hó 21-ik napján tartott közgyűlésében hozott azon határozatát, melylyel büszke csodálattal és szeretettel üdvözli élet-halál harcunkat legendás bátorsággal megküzdő katonáinkat s melylyel a magyar nemzet hősi küzdelmében az önálló államiség és nemzeti lét megérdemelt alapjait látván fenforogni, azt isteni és emberi jogon követelhetőnek tartja, hazafias lelkesedéssel elfogadjuk és a magunk részéről is lelkünk legmelegebb üdvözlését küldjük s isteni áldást kívánunk a kötelességteljesítés és az igaz hazaszeretet hőroszainak: küzdő magyar katonáinknak.

Bennünk is él a héthónapos borzasztó küzdelem nagy eredményeinek, a nemzet hősi erőfeszítésének, lankadatlan lelkesedésének, törhetetlen egységének, erkölcsi erejének s politikai fajsulya mértékének büszke tudata s mi is szilárd biztossággal érezzük, hogy

vezetének, hanem szellemének nagyfoku tökéletesedésével érte el. Az ember magas fokra fejlődött értelmességében kapta meg azt a fegyvert, a mellyel győzött az állatvilág felett, míg szeme, füle, karjának ereje, lábizmái, tüdeje — szóval fizikuma tökéletesség dolgában messze mögötte marad állattársai szervezetének. Ha pedig az általános evolúció adta az embernek az öntudatos elmét — ki kételkedik ebben? — akkor az öntudatos elme, a belátó, megfontoló értelem lesz az ember igazi fegyvere minden küzdő téren és nem a durvának maradt test, a mit már régen magunk mögött hagytunk, — és az embernek, a megváltozott viszonyokhoz képest evvel a természetből neki juttatott fegyverrel kell megvívnia a létért folyó küzdelmeit akár a külvilággal, akár embertársaival szemben. Ha így állítjuk be a kérdést, nem szükséges egy jottát sem megváltoztatni az élő világ általános érvényességü törvényein — sőt az emberre vonatkozólag épen ez a felfogás az evolúciónak igazi értelmezése. Öntudatos ésszel kell hovatovább levetkeznie az embernek durva állati korának mindazon szokásait, a melyek többé már nem észszerűek, mert minden evvel ellenkező törekvés csak ártani fog a fajnak, a mely tovább is kérlelhetetlenül követi az evolúciónak nem betű szerint vett, de igazi lényegében felfogott nagyszerű törvényeit.

Hogy tételünknek ilyen módon való beállítása a darwini evolúció lényegének egyedül helyes magyarázata, igazolja az is, hogy míg hajdan a háboruk fizikailag is előre vitték a fajt — mert hiszen egyenlő küzdési esélyek mellett a derekabb, jobb szervezettel bírók győztek s ezek maradtak fenn, a hitványak kipusztultak*) — a mai háboru és minden jövő háboru épen ellenkező irányban — tehát evolúció ellenesen működik: az győz, a kinek elméesebbek és tökéletesebbek a hadi technikai alkotásai. Egyenlő halálozási arány mellett épen a művelt nemzetek veszítik el a nagyobb értékeket, annál nagyobbakat, minél műveltebbek.

*) L. „A háboru“ cz. cikket a D. I. évf. 86. l.

kor injekciókat, fogalma sem volna balkán-kérdésről, dardanellák ügyéről, pánszláv, pángermán, pánizlám törekvésekről. Az elfogott szegény orosz muzsikok közt hány tudja, hogy miért harcolt? s a melyik tudni véli, az nem a tulnépesedést hozza fel a háboru okául, pedig neki csak igazán tudnia kellene, ha ezért ment volna a mészárszékre. A francia Elzászért és a megtakult gloire ért, az angol az ő üzleti köreinek megzavarásáért kockáztatja bőrét, de egyik sem azért, mert tulnépeségét akarná nálunk elhelyezni. Ha a most háborut viselő nemzetek minden egyes tagját megszavaztatták volna, hogy akar-e vagy nem támadó háborut indítani: ma nem volna tele fájdalommal a szívünk. Nekünk és szövetségünknek mennünk kellett, mert az orgyilkos szurás elől a megtámadott csak gyorsan ríposztal szabadulhat meg. De népszavazás alapján nem szállt volna háboruba sem Franciaország, sem Anglia, legkevésbé Oroszország. E háborut nem a tömegek, hanem egynehány lelkiismeretlen ember inscenálta s attól ellenteleink zöme idegen. Ha nem így volna, előfordulhattak volna-e azok a rendkívüli figyelemreméltó és megható lövészárkokbeli barátkozások, hallgatóságos fegyverszünetek és megegyezések, a melyek oly kitünően karakterizálják ennek a modern háborunak a perverz szellemét? E szempontból általános élettani motívumokra ma még nem akadunk, sőt nem hiszünk, hogy a jövőben is szerepelhet-e a tulnépesedés, mint leendő háboru oka. Ha egy faj tulnépesedik s elérte szaporaságával azt a határt, a mikor a föld már csak épen eltarthatja a rajta levőket, a faj szaporasága automatikusan csökkenni fog, az embernél pedig már jóval ezt a kritikus időpontot megelőzőleg bekövetkezik a születések fokozatos csökkenése (neo-malthuzianizmus) s az egyensúly ezen a módon helyreáll. Még reámutathatunk ismét Franciaország csökkenő népesedésére (pedig messzire van még attól az állapottól, hogy tulnépesége miatt éhen hal) vagy a magyar egyke rendszerre. Ehenség miatt még sohasem vonult a nép külső háboruba, legfeljebb — ismétéljük

az isteni gondviselés segítségével diadalmasan megvívandó küzdelmünk méltó gyümölcsöként nemzeti tekintélyünknek és sulyunknak erősödni, politikai hatalmunknak és érvényesülésünknek fokozódnia kell!

Nagyszerű áldozataink eredményeképpen a nemzet hatalmának s a monarchia sorsát megszabó befolyásának emelkedését várjuk s ebben látjuk haláltmegvető fiaink küzdéseért s hűséges kötelesség teljesítésünkért jutalmunkat.

Ezen joggal várt remények nézetünk szerint csak a monarchiának eddigi paritásos szerkezetében s abban való fejlődésében valósulhatnak meg, csak az évtizedek megpróbáltatásai által megszilárdult törvényes állapotban tudjuk elképzelni áldásos harmóniánkat büles koronás főnkkal, nemzeti nagyságunk növekedését, ettől várjuk a magyarellenes centralisztikus vagy federalisztikus áramlatok megszüntését, tekintélyünk és fajsúlyunk megszilárdítását, megbecsülésünket és jövő nemzeti életünket.

A mezőgazdasági termények biztosítása érdekében tett alispáni előterjesztést és intézkedést a közgyűlés jóváhagyta s elhatározott, hogy az állategészségügyi és ebadóalapról 25000 koronának felmondásával megbizatik az alispán, ki a vetőmagbeszerzésére sürgős és föltétlenül szükséges esetekben fedezet ellenében kiutalja a kölcsönösszeget a jelentkezőknek. — Ha az összeg kevésnek bizonyulna, 30000 korona felvételével bizatik meg az alispán.

Vármegyei tisztii főorvos javaslata alapján a törvényhatóság feliratot intéz a miniszteriumhoz, hogy a rimaszombati Deutsch-gyógytár gondnoka, továbbá a tiszolci, feledi és ajnácskői gyógytárak vezetői a közegészségügy érdekében a katonai szolgálat alól mentesítsenek, mert ellenkező esetben a gyógytárakat be kell zárni s ez beláthatatlan súlyos következményekkel járna.

Emlékezzünk csak a „Times“ czinikus cikkére, a melyben bizonyos elégedettséggel konstatálja, hogy a németek, ha annyi embert veszítenek is, mint az oroszok, máris kétszer annyit vesztek, mert a német katonák civíliában kereskedők, képzett iparosok, szakemberek, a kiknek egyéni értéke sokszorosa az egyszerű orosz paraszt értékének. Mivel továbbá minden háboruban a nép színe virága hull el és a beteg, nyomorék, az „untauglich“ éli tul azokat: a modern háboru nem javítja, hanem degenerálja a fajt. (Az erkölcsi tényezők hatékonyságát senki sem vonja kétségbe, de jaj annak a nemzetnek, a melyik csak erkölcsi tényezőket állíthat szembe a pokolbeli fegyvermonstrumokkal!) A létért folyó küzdelem minden egyes élő fajnál más és más alakban nyilvánul meg és míg a föld többi élő nemzetsége a fizikai küzdelemre van reá utalva, addig Ostwald szerint: „az ember az egyetlen élőlény, a mely a létért való küzdelemtől jobban-jobban megszabadul és azt a létért való békés munkával pótolja.“ Az emberi faj jövőjét ebben az irányban tüzte ki a természet, és ezt a tételt már eddig is tények bizonyítják. Spanyolország régen meg van verve, daczára annak, hogy fizikai háborukban utóbb keveset szenvedett. Németország ellenben hatalmas és nagy, noha fizikailag állandóan vérezni kényszerítették a mostoha körülmények. Spanyolország lemaradt, Németország első helyre került a világversenyeken a létért folyó, igazi kulturküzdelemben. Ennek a csendes háborunak is vannak sebesültjei, halottai és rokkantjai, de ezek legalább emberhez méltó csatatereken: gyárakban, műhelyekben, laboratóriumokban szereztek sebeiket és e csataterén nem a legnemesebb és legegészségesebb férfiak ölik egymást halomra, hanem — ez is reá mutat az igazi struggle for life ra — a selejtes, az életképtelen, a korcs hull ki, míg a legjobbak megmaradnak, érvényesülnek és diadalmaskodnak.

És még egy szót a nemzetközi ítélőszék utópiájáról. Szinte közhelylyé vált, hogy e pártatlan bizottságok működése fabatkát sem fog érni, ha fel is állítják az intézményt, mert végrehajtó hatalom hiányában az ítélőszék nem szerezhet

A vörös félhold javára való gyűjtés érdekében Budapest székes főváros közönségének átírata tudomásul vétetett azzal, hogy a gyűjtés már régen folyamatban van s az eredmény eddig is meghaladja a 2000—2500 koronát.

A pénzügyigazgatóság megkeresése folytán a Rimaszombatban felállítandó ideiglenes bizományi dohányáruraktár céljaira az alispán vasajtókat és táblákat engedett át. Ezt a közgyűlés jóváhagyással vette tudomásul s kéri fogja a törvényhatóság a bizományi raktár állandósítását és sóraktár létesítését.

A vármegyei közkórház újabb költségvetése elfogadtatott és felterjesztetik jóváhagyás végett.

A tiszolci községi orvosválasztás ellen beadott fellebbezésnek az ügyészi vélemény és az állandó választmány javaslata alapján a közgyűlés helyt adott: a választást az előfordult szabálytalanságok miatt megsemmisítette s új pályázat kiírását rendelte el.

Ezek voltak a közgyűlés fontosabb tárgyai, melyek után a gyűlés véget ért s kezdetét vette a lisztárak megállapítása érdekében *Kubinyi Géza* főispán által egybehívott s az ő elnöklésével megtartott értekezlet.

Hogy kell élnünk aratásig.

Igy tél utóján, tavasz kezdetén, még békeidőben is meglehetősen nehéz gondot szokott okozni ez a minden évben visszakérülő töprengő kérdés: Hogy leszünk ki ujig?

Mennyivel aggodalomkeltőbb ez a felsőhajtás most, mikor a megszokott rendes szűkös állapoton felül még a háborus időkkel mindenha együttjáró inséges napok réme is ijesztget bennünket.

Pedig hát nem kell megijednünk. Ahogyan kiteleltünk eddig — bátran kimondhatjuk, min-

érvényt ítéleteinek s ez a körülmény ismét csak a háboruhoz vezet. A tények megczáfolják ezt a véleményt. Vessünk egy szempillantást az amerikai Egyesült Államokra: a tengerpartokon tulzsufolt a népesség, iparban és kereskedelemben dus, a felhőkarczolók részére vett területeket két-három sorral be lehet borítani aranypénzzel, míg a vételár kikerül; bent a kontinens belsejében a földet majdnem ingyen adják, nincs sem ipar, sem kereskedelem — tehát nagyobb érdeklentéteket keresve sem találunk. E mellett az Unió lakossága a képzelhető legtarkább konglomerátum — ahány állam, annyi nemzetiségű, fajtájú, vallású, bőru és természetű. És még sincs rá eset, hogy két szomszéd állam viszályba keverednék egymással vagy pláne fegyverrel menne neki a másiknak. Miért? mert a közös törvények hozásához minden állam hozzájárul s minden állam aláveti magát a közös törvényeknek a közjó érdekében. Ime, itt a példa. Persze, az európai Egyesült Államok megalakulásának gondolata most épen felette kevésbé valószínű.

Osszefoglalva vázlatos fejtegetésünket, éppen a természettörvények általános érvényessége folytán nincs okunk vigasztalatlannak látni a jövőt s hinnünk kell az ember saját külön evolúziójában, amely a testről hova-tovább a szellemre teszi át működési terét. Ezen a ponton konstatálnunk kell az eltérést a fent említett, különben kitünő tanulmány végső konkluzióitól. Mi sokkal általánosabb, egyetemesebb érvényességet tulajdonítunk az itt működő természettörvényeknek s az embert nem tudjuk többé pusztá állatnak felfogni, akiről a kultura adott esetben ugy patogzik le, mint a rossz máz a cserépkorsóról. Szomorú volna, ha ez így volna, — mivé lenne akkor egész erkölcsi világrendünk, társadalmi és politikai törvénytiszteletünk, amelyek mind mind sok altruizmust és állati önzésünk minden napos háttérbe szorítását teszik kötelességünké. A korlátozott szexuális élet ismeretlen az állatvilágban, sőt az ivari kiválogatódás elve alapján annak korlátozatlansága a legnagyobb mértékben szükségszerű. A szexuális ösztön az emberben még hatalmasabban tevékenykedik, mint az állatban s nagyobb energiákat hoz mozgásba,

den nagyobb nyomoruság nélkül: azonképen merjük állítani, hogy Isten segítségével, ha nem is zsiros nagy jólétben, de éhség, koplalás nélkül kibírhadjuk aratásig, ha magunk is ugy akarjuk, ha mindenki akarja, ha minden itthonmaradt ember a nap minden óráján ehhez a szigorú parancshoz igazodik. Ezt az országot, ennek az országnak a népét sem időjárásnak, sem semmiféle ellenségnek *kíéheztetnie nem szabad!* Ebben az országban nem veszhet éhen senki. Ebben az országban meg kell, hogy legyen mindenkinek a maga mindennapi kenyere. Nem sok, csak éppen amennyi szükösen elég. Minden étkezéshez egy egy karéjka.

Ahogy hadbavonult véreinknek csak egy jelszavuk van: „Győznünk kell!“ és Hindenburg, e minden idők legnagyobb hadvezére, bizvást állítja, hogy győzünk is, mert nekünk jobb az idegrendszerünk, mint az ellenségeinké; ugyanugy az itthonmaradt dologtevő népnek pedig szintén arra legyen gondja, hogy a megélhetés tépelődéseitől senki, se maga, se más, el ne veszítse a fejét. Mindenki *akarjon* élni s akarja, hogy a szomszédja is éljen. Tehát csak akarat kell. Nagyon erős akarat. Segitse mindenki egymást, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere. Hogyan kell ezt *akarni?*

Erre is Hindenburg vezér aczélidegzetű nemzetétől vehetünk példát.

A németek törvényel, hatósági és társadalmi intézkedésekkel rákényszerítik önmagukat a szigorú takarékosagra, beosztják a készleteket ugy, hogy akinek merőben üres is a kamarája, Németországban még az sem fog éhezni. Lesz mindenkinek kenyere. Bizony nem fehér, de lesz.

Bejárta a német sajtót mostanában egy csodálatos szép írásmű, mely valóságos himnusza,

mint közel egyenértékű társa: az éhség. Vajjon abból az alpelemből, hogy az ember ma is vadállat, akire az élővilág törvényei változatlanul mint állatra állanak fenn, az következik-e csakugyan, hogy erkölcsstanunk összes törvényeit összetörjük egy nagy szexuális háboru formájában? Ha az egyes ember, a kultur-ember, már ma is ennyire korlátozza saját magát, mikor az ő legszemélyesebb kis érdekeiről, hétköznapi boldogulásáról, ösztöneiről, szenvedélyeiről van szó, sokkal inkább megfékezheti magát azokban a kérdésekben, ahol nem az ő személye szempontjairól, hanem egy nagy nagy közösség érdekeiről van szó, amelyeknek fontosságát az egyes ember saját személyében sokkal kevésbé vagy egyáltalában nem is érzi.

Hogy a fizikai háboru az emberek közt egyáltalában megszűnjék, arra már ma nem a tömeget kellene rá nevelni, mert hiszen a nép az ő egészséges érzékétől vezetettve, ösztönszerűleg háboruellenes gondolkozásu már ma is — hanem azokat a politikusokat és hangadókat, akik a nemzetek sorsát irányítják. Nagy személyes elégtételükre szolgálhat az a körülmény, hogy a most folyó áldatlan háboruban s az azt megelőző hosszú békében a mi politikusaink képviselték mindég a humánus, békeszerető irányzatot s ha rajtuk mulik, Európa népei ma nem ontának egymás véréit és könnyeit. A német trónörökös csak nem régen nyilatkoztatta ki, hogy ennél a háborunál nagyobb értelmetlenséget el sem képzelhet magának. Nekünk ugyanez a feltogásunk nemcsak arról, de valamennyi ezután elkövetkezendő háboruról. A jövő nagy küzdelmeit a létért a nemzeteknek szellemi fegyverekkel és gyárakkal, az ipar, kereskedelem felkarolásával és főként a természettudományok intenzív művelésével kell megvívni. A győzelmet azután az evolúció kéréhetetlen természettörvénye fogja meghozni az arra legérdemesebbnek.

Az embernek a létért folytatott küzdelme a jövőben az intenzív, békés munka lesz s e küzdelemnek egyetlen és egyetemleges fegyvere: a belátó, megértő, megfontoló és teremtő emberi értelem.

Györy Lajos.

tízparancsolata és kiskatéja ennek a zordon, katonás kiáltásnak: *Muszáj kenyérnek lenni!*

Kivonatossan így szól emez irás:

„Németország (mondhatjuk Magyarország is) egy egész ellenséges világgal áll szemben, a mely meg akarja őt semmisíteni. Diadalmas, dicső seregeinket nem tudja letépni. Hát, mint egy ostromlott várat, ki akar bennünket éheztetni. Ez sem fog neki sikerülni.

Miért nem? Azért, mert *elég kenyérmag van az országban*, hogy aratásig kibirja a lakosság. *Csak nem szabad prédálni, pazarolni.*

Ne éssétek marháitokat a kenyérnek gyümölcseivel.

Takarékoskodjatok a kenyérről, hogy ellenségeink kaján reménye szegyénné váljon.

Legyetek tisztelettel a mindennapi kenyér iránt. Akkor mindig lesz belőle nektek, akármeddig tart is a háború. *Erre neveljétek gyermekeiteket.*

Ne vessetek meg egy darab kenyeret sem azért, mert már nem friss. Ne szeljétek egy karéjjal se többet a kenyérből, mint amennyit éppen enni akartok.

Gondoljatok mindig katonáinkra, akik sokszor az őrhelyen vagy a lövészárkokban boldogok volnának, ha tarisznyájukban volna a ti elprédált kenyérdarabkátok.

Egyék mindenki hadikenyeret, éppen úgy táplál és épen úgy jól lehet vele lakni, mint a másikkal.

A krumplit mindig hámozatlanul, héjában főzzétek. Ezzel sokat spóroltok. Az előzőleg nyersen hámozott krumpliból sok ennivaló rész elpocsékolódik.

Ne dobjátok szemétre az ételhulladékokat. Gyűjtsétek össze, jó lesz takarmánynak. Ha magatoknak nincs lábasjószágotok, adjátok a takarmányanyagot annak, akinek van.

Ezek a legprózaibb dolgról, itt-ott szinte költői lendülettel megírt gyakorlati tanácsok, kell, hogy Magyarország népeinek is minden rétegében elterjedjenek s e komoly nagy időkben mindenkinek szinte vérebe oltódjanak.

Ezekhez az érzébevéni és minden iskolában megtanítani való szavakhoz mi a mi specziális viszonyainkhoz képest még a következő jóindulatu tanácsokat függesztjük:

Szoktassa mindenki magát és családját a kukoricza liszt használatához. Ebből is lehet izletes ételt főzni. Csak tudni kell a módját. Gazdasszonyaink tanulják el egymástól a készítés titkát.

Lélekbe írott törvény legyen, hogy *gabonát a forgalomtól elvonni: hazadrulás!*

Jó, ha egyes tehetősebb vagy előrelátóbb családok még kellő időben zsákszámba raktároztak el lisztet éléskamráikban. Ámde akiknek ilyen lisztartalékjaik vannak, ne kövessék el azt a kapzsiságot és lelkiismeretlenséget, hogy — bár odahaza van elegendő lisztkészletük — mégis a boltokban vásárolnak.

Ezzel, hogy nem az otthon való lisztet használják, csökkentik a forgalomban lévő mennyiséget s valósággal kiveszik a szegényebb nép szájából a kenyeret, akik kizárólag csakis a boltokban való vásárlásra vannak utalva.

Ne csak az imádság tartson tehát fenn minket, hogy „add meg Uram a mindennapi kenyerünket“, hanem erős akarattal magunk is arra törekedjünk, hogy *mindenkinek* meg legyen a mindennapi kenyere.

Ilyenképen minden tömegéhség nélkül meg fogunk élni aratásig.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Hálaadó istentisztelet. A helybeli róm. kath. templomban folyó hó 25-én a szövetséges német hadsereg s a mi vitéz hadseregünk legutóbbi fényes sikere alkalmából ünnepélyes hálaadó istentisztelet volt, melyre *Kubinyi Géza* — vármegyének főispánja — meghívta a város közönségét s melyet a főispán igen tapintatosan és helyesen beleillesztett a vármegyei rendkívüli közgyűlés keretébe; mert a gyűlésen megjelentek testületileg vonultak fel délelőtt 10 órakor a templomba *Kubinyi Géza* főispán és *Lukács Géza* alispán vezetésével. A templomban megjelentek az összes állami, vármegyei, városi hatóságok képviselői s a katonaság tisztikara teljes számban, élén lovag *Wiktor Tádé* ezredessel és *Jäger Henrik* őrnagygyal, ott volt *Perczel Dénes* ezredes debreczeni méntelepparancsnok, továbbá *Pöcher Gyula* kapitány, itteni parancsnok, *Strempel Vilmos* kapitány stb. A templom zsufolásig megtelt polgári és katonai közönséggel s az Erzsébet-térre egy diszszázad vezényeltetett ki a zenekarral. A misét *Szeman Endre* prépost-plébános nagy segédlettel tartotta s közben a *Hoffmann* karmester művészi orgonakiséréte mellett *Kolbay Sándorné* gyönyörűen énekelte el Guonod „Ave Mária“-ját. Mélységes és benső áhitattal hallgatták a lebilincselő, szép éneket, melyet az orgona mellett a katonai zenekar válogatott hegedűsei is kísérték. A mise elején, urtelmutatóskor és áldáskor a templom előtt felállított katonaság diszsortützet adott s az utolsó decharge után a templomban az orgona és hegedű hangjai felesendültek s kint a katonai zenekar játszott. A Gotterhaltet és utána a magyar Himnuszt játszották. — A hálaadó istentisztelet után a tisztikar a két ezredessel élén s a hatóságok fejei az Erzsébettér város-házai oldalán helyet foglaltak s a diszszázad délcéleg magatartással defilírozott előttük a zenekar hangjai mellett.

Canonica visitáció. A gömöri református egyházmegye szokásos évi egyházlátogatását, az u. n. canonicā visitációt, a rimaszombati egyházban február 12-én ejtette meg. Az egyházlátogatói tisztet *Buzi Márton* kövesi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró teljesítette, küldött társával, *Kövér Árpád* megválasztott tornaljai lelkészszel. Ez alkalommal, az egyház szellemi és anyagi ügyeinek beható megvizsgálása és a tapasztaltak feletti megelégedésének kifejezése mellett, *Buzi Márton* az alábbi emelkedett szellemű, erőteljes nyelvezetű és mély hatást keltő beszédet intézte a presbitérium tagjaihoz, melyet méltónak tartunk, e küzdelmes napokban, a nagy közönséggel is megismertetni:

„Ugy köszöntelek ez alkalommal én is, tisztelt presbitérium! amint az apostol szokta az általa meglátogatott, vagy levéllel felkeresett gyülekezeteket köszönteni: „kegyelem és békesség!“

Szívem szerint mondom. És soha inkább, mint most. Mert ezek a szavak soha inkább nem illettek az emberiség ajkaira, mint épen a mi napjainkban, a mikor annyi fájó sohajtság, annyi epedő vágy és remegő aggodás kél a szivekben; amikor bármihez kezdünk, bármit végezzünk is, a szívünk érzései, a lelkünk gondolatai mindig csak oda térnek, akaratunk ellenére mindig csak oda szállanak, a hol a világ sorsa fordul most meg: a hol nem csak az anyagi, a hatalmi kérdések nyerne megoldást, hanem ahol még sokkal inkább talán kiformalódik a jövő világ erkölcsi ábrázata: milyen legyen az? Sőt a hol nem is csak a világ, nem is csak az országok, népek sorsa, hanem a hol a magunk, az egyesek jóléte, békessége, boldogsága is ott forog a kockán; a hol a magunk szellemi, erkölcsi képe is ott nyeri

meg az alapvonásokat: milyen legyen a jövőendőben ez is?

Az igazság nyer-e ott diadalt, hogy a szellem égi tüzeinek áldott fényében megfürdött lelkünk repüljön tovább a szabadság éltető levegőjében és járjon a mélységeken, magasságokon s keresse, kutassa még magát az örök istenit is; — vagy győz a sötét tudatlanság, az irigy bosszu, a kapzsi hatalomvágy és lesz a világnak is, a magunk lelkének is gyászos éjszaka-kája!?

S ezért kél annyi fájó sóhaj, annyi epedő vágy és remegő aggodás sziveinkben, ajkainkon: „kegyelem és békesség!“ S ezért állunk meg sokszor békés munkáinkban is és a lelkünk ezért nyughatatlanodik most oly igen mibennünk.

Pedig hát a mi lelkünknek oka sem volna a nyughatatlankodásra, hiszen mi az örök igazság szent jogán léptünk ki békés munkáink csendes köréből nemzetünk jövőendő békességének, boldogulásának biztosításáért. Hiszen minket sem bosszu, sem kapzsiság, sem hatalmi vágy nem vezérelt, mint azokat, a kik a durvaság és tudatlanság féktelen szenvedélyeit használva felvak eszközökül, lángba borították a világot és fakasztottak oly sok millió, meg millió szívben és oly sok millió ajkon égisérő jajt, s a velőket is megremegetető fájdalmas sóhaj! Kegyelem nekik!

Igaz, keresztyének vagyunk s igyekszünk követni a mester parancsát, mely szeretni tanít az ellenséget, áldani az üldözőt, a háborgatót, szívünk mégis csak emberi szív, felindul az önző gonoszság láttán és legteljebb ha imádkozni tud, mint az a méltatlanul bántalmazott isteni nagy szenvedő ott a kereszten: kegyelem nekik és bocsánat!

Fájdalmas, tisztelt presbyterium, hogy a hosszú századok és ezredek sem bírták megérteni az emberiséggel, még ennek legműveltebb elemeivel sem a krisztusi igaz tudományt: a szeretetet s a békességre való törekvést, mely az egymás terheink hordozásában parancsolja betölteni a törvényt és ebben mutatja az ember igaz rendeltetését.

Hanem hát ha ez így van még ma is, ki tehet róla közülünk? De nekünk ezzel szemben elsőrendű feladatunk, megóvni népünket a kishitűségtől, a csüggetésgégtől, a kétségbeeséstől; sőt fel kell költenünk s ébren tartanunk keblében a hitet, a reménységet és az erős bizodalmat. És ez nem is éppen lehetetlen. Hiszen csak reá kell mutatnunk a történelem folyamán, mint védte, oltalmazta, s mint vitte diadalra — igaz sokszor nagy, fájó áldozatok árán — világkezdete óta maga az örök Isten a megtámadott jogrendet, a bántalmazott igazságot; s aztán mint szegényítette meg utóljára is a hamisságnak, a gonoszságnak, a hazugságnak minden alávalóságát.

Ezt a hitet kell nekünk, tisztelt presbyterium élő hitté, teljes bizonyossággá és erős meggyőződéssé érlelnünk minden lélekben és akkor nem félünk, akkor szívünk meg nem rendül, ha megindul a föld és ha a hegyek bedőlnek a tenger közepébe!

Eskütétel. F. hó 26-án délután 5 órakor az Erzsébet-téren ismét ünnepélyes eskütétel volt, melynél a tisztikar élén *Wiktor Tádé* cs. és királyi kamarás, ezredessel teljes számban megjelent. A századot *Steinwaller* kapitány vezette s az ezredes *Nyegrey* Jenő kapitány kíséretében érkezett. Az eskümintát magyarul *Mayer* főhadnagy, románul *Nyegrey* kapitány mondotta, mire *Wiktor* ezredes magyar nyelven szép beszédet intézett a felesküdtöt legénységhez, mely aztán defilírozott az ezredes előtt.

„A háború biológiája.“ E czimmel lapunk más helyén olvasóink nagyérdéku — valószínű tanulóanyag képező — közleményt találnak, melyre valóban érdemes külön is felhívni a figyelmet, mert ez a „Darwin“ című budapesti széles körökben kedvelt szakt folyóiratban jelent meg, s benne *Györy* Lajos irógárdánk kiváló tagja, avatott tollal válaszol az országos nevű biológus: *Méhely* Lajosnak a „Természet. tudományi Közlöny“-ben megjelent tanulmányára

Katonai előléptetések. Horváth Albert főgimn. tanár, népfőlkelő hadnagy, főhadnaggyá lett előléptetve. — Pitta Rezső tart. tüzérhadnagy, pénzügyi számtiszt pedig tüzér-főhadnaggyá lett előléptetve. — Zmeskál József népfőlkelő hadnagy, cserencsényi birtokos, ki szolgálattételre Besztercebányára van beosztva, főhadnaggyá neveztetett ki. — Klamarik János munkatársunk a 2-ik vadászrezd vadásza, fővadászszá lett előléptetve s ismét a harcztérre vonult.

Hősök jutalma. Mint a „Hivatalos Lap”-ban olvassuk, a király megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért vármegyénkbeli származású felsőkubini és demjénfalvi Kubinyi András 16 ik huszárezredbeli kapitánynak és a városunkbeli dr. Dickmann Gyula 25-ik gyalogezredbeli tart. hadnagynak, ki a harcztérrel sebesülten tért haza, továbbá Szepessy Árpád rozsnói csendőrhadnagy, szakasparancsnoknak legfelsőbb dicsérő elismerése tudtul adassék. — Ugyancsak a harcztéren tanúsított hősi magatartásáért az I-ső oszt. ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve Pitta Vilmos építész 16-ik besztercebányai honvéd gyalogezredbeli zászlós, Pitta Lipót pénztár-pénztárnok derék fia. Ugyancsak I. oszt. vitézségi érmet kapott a rozsnói származású Gaál Lajos 67. gyalogezredbeli káplár. Méltó jutalomban részesült Szentmihályi László — Szentmihályi Kálmán fehérségi földbirtokos derék fia is, ki a 3. számú uhlánus ezredhez mint tartalékos kadét vonult be, most soron kívül hadnaggyá lett előléptetve.

Eljegyzés. Tóth István helybeli szabómester kedves leányát Margitkát eljegyezte f. hó 23-án Csuk Gyula.

Körjegyzőválasztás. Itj. Jády Ferenczet, Jády Ferencz almágyi körjegyző fiát, ki főgimnáziumunk tehetséges tanulója volt, a nógrádmegyei Karancseszi nagyközség egyhangulag főjegyzőjévé választotta.

Vöröskeresztes bronzérem. Megirtuk multkor, hogy Ferencz Szalvátor főherceg Wild Ernő méntelepi őrmesternek a Vöröskereszt egy-let kórházában teljesített munkássága elismerésül a bronz díszéremet adományozta. Folyó hó 24-én ugyanilyen díszéremet kapott, csinos elismerő oklevél kíséretében Bartos István méntelepi tizedes is, ki a sebesültek gondozásánál állandóan segítkezik.

Halálozások. Özv. Fischer Gyuláné, szül. Rick Alicze tornaljai postamesternőt és kiterjedt családot mély gyász sújtotta le, a mennyiben leánya dr. harkácsi Pozsgay Lajosné szül. Fischer Ilonka, egy kedves, szeretetreméltó urasszony, 34 éves korában, boldog házassága 17-ik évében f. hó 21-én Budapesten elhunyt. Hült tetemét Tornaljára szállították s ott folyó hó 24-ikén nagy részvét mellett temették el. Anyján és mélyen sújtott férjén kívül anyósa özv. Pozsgay Antalné, testvérei: Szakall Gyuláné szül. Fischer Irén, Osvárt Rataelné szül. Fischer Alicze, dr. Pataky Tiborné szül. Fischer Margit gyászolják.

Kohn Adolf helybeli régi jóhírű kereskedő feleségét és családját mély gyász érte; édes anyja: özv. Grünwald Gáborné szül. Weisz Julia f. hó 25-én 83 éves korában elhunyt. Leányán és vején kívül testvére: Weisz Ignác, öt unokája: dr. Kardos Ernő, Kardos Béla, dr. Kardos Géza, dr. Kardos Elemér és Kardos József gyászolja. Folyó hó 26-án d. u. nagy részvét mellett temették el városunkban.

Linczenbold Károly — jelenleg a harcztéren levő — köteles mester fia: Károly f. hó 20-án 16 éves korában városunkban meghalt. 22-én temették nagy részvét mellett.

Elhunyt katonák. A katonai járványkórházban folyó hó 22-én elhunyt Biró Károly avasvámfalui illetőségű 22 éves katona agyhártyagyulladásban. Folyó hó 23-án temették katonai pompával.

Ugyanott hunyt el folyó hó 24-én éjtélkor rövid két napig tartó betegség után agyhártyalobban Gulicsuk Demeter, a cs. és kir. 41. ezredhez tartozó s Bukovina Ipotesti községébe való 24 éves hidász, ki folyó hó 7-én a harcztéren bal vállán szenvedett lött sebbel véstett fel az itteni Vöröskereszt egyleti kórházba. — Folyó hó 26-án délután katonai pompával temették.

Rendelet felfüggesztése. A kormány rendeletet adott ki, mely szerint márczius hó elsejétől kezdve a kenyérsütéshez csak olyan liszt használható, melynek 50 százaléka tengeri lisztből áll. Most ujabban e rendelet hatályba lépését a miniszter további intézkedésig felfüggesztette, a mi a közönséget közelről fogja érdekelni.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerület munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma vasárnap 28-án d. e. 11 órakor ülést tart, melyen betegsegélyezési, kártalanítási és vegyes ügyek kerülnek tárgyalásra és elintézésre.

Sebesültek érkezése. Losonczi folyó hó 25-én délután újabb sebesült transzport érkezett városunkba. Ez alkalommal 49 sebesült szállított a Vöröskereszt kiegészítő kórházába és 19 a vármegyei közkórházba, kik mindkét helyen rögtön gondos kezelésbe vétettek.

Mének kivonulása. A helybeli áll. méntelepen f. hó 26-án kezdték meg a ménnek fedeztetési állomásra való kivonulását. Gömör-, Nógrád- és Borsodvármegyékben levő állomásokra 106 mén szállított ki. Az elszállítás teljesen rendben történt Pöcher Gyula parancsnok-százados és Farkas László főállatorvos személyes ellenőrzése mellett.

Iskolai szünet. A mult héten csütörtökön a polgári leányiskolában és az elemi iskolákban két hétre szünetet rendelt el a hatóság, mert ismét, bár szótványosan, több ragályos betegségi eset fordult elő helyiségeikben. A helyiségeket alaposan fertőtlenítik s majd csak úgy fognak hozzá ismét a tanításhoz, ha a két heti szünet alatt nem terjed a betegség. A főgimnázium is adott tegnap szombaton szünetet, elővigyázatból fertőtlenítő takarítást végeztet mostani helyiségeiben.

Hadifogságból. A városunkbeli származású Joós László cs. és kir. tengerész, ki a „Kaiserin Elisabeth” hadihajón szolgált, 1914. december 23-áról keltezve Japánból a híméji fogolytáborból levelet intézett a helyben lakó édes anyjához Ivanyik György nagybátyja címére. A levél, mely mult héten érkezett ide mindentéle cenzura után, így szól:

„Kelt Himeji, 1914. decz. 23.

Kedves Mamukám!

Tudatom, hogy egészséges vagyok, bár talán régen holtnak gondolt. Mi ugyanis Tsingtauban harcoltunk a japánok ellen, de a japánok bevették Tsingtaut, és most mink mindnyájan hadifoglyok vagyunk itten Japánban.

Az életsorsunk elég jó itten, mert a japánok nagyon jól bánnak velünk, most már csak várjuk a kiváltásunkat.

Ha tetszenek írni, akkor az otthoni háborus dolgokról nem szabad semmit sem írni, tehát csak tessék nyugodtan lenni a viszontlátásig. — Kezeit csókolom számtalanszor, meg Gyuri bácsiéknak is. Laczi.”

Főpásztori körlevél. Megjelent Balás Lajos rozsnói püspök f. évi IV. számú főpásztori körlevele, a melyben közli a földmiv. miniszter rendelkezését az 1915. évi gazdasági munkák elvégzése érdekében indítandó társadalmi szervezkedésre. Közöl egy közoktatási miniszteri végzést arról, hogy az iskolák jellegének megváltoztatása esetén a canonica visitáció érvénye megszűnik. Egy másikat pedig a kegyurak iskolai adóval megrovása tárgyában. Egy harmadik rendelet pedig a B). oszt. népfelkelők bemutatásáról és fölmentéséről szól. A Hadsegélyző Hivatal és a Vöröskereszt köszönő iratot küldöttek a templomi gyűjtésekért és az újévi üdvözlőket megváltó adományokért.

Kórházi kimutatás. A besztercebányai katonai tartalékkórház I. sebészeti osztályának működéséről a besztercebányai „Figyelő” című tekintélyes hetilapban dr. Sigmund József főorvos, operateur részletes kimutatást közöl a vezetése alatt álló kórház nagyszabású és sikeres működéséről.

Ittas verekedők. Harkácsan mult év december 17-én a Lusztig Vilmos koresmájában ittak többen s Dorca Márton egy székkel neki ment Lusztignak, ki az ittas embereknek már nem akart több pálinkát adni s ugyanakkor az ott levő Dudor Józsefet összeverte úgy, hogy a helybeli kir. törvényszék folyó hó 12-én Dorcát jogerősen két havi és 12 napi fogházra ítélte és még 10 korona pénzbüntetésre.

Halálos gondatlanság. Rekenyeujtalan mult év november 3-án Pásztor Jánosné Gonosz Zuzsanna a lakásból távozva, másfél éves kis fiát: Mártont felügyelet nélkül hagyta, miközben ez egy orsót kerített, azzal a bal szemébe szurt s az ezáltal okozott sérülés halálos agyhártyagyulladásához és agyhüdshez vezetett; november 4-én a kis gyermek kiszemelt. Folyó hó 12-én ítélkezett a helybeli kir. törvényszék a gondatlan anya fölött s gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt jogerősen nyolcz napi fogházra ítélte őt, azonban az ítélet végrehajtását 3 évre felfüggesztette.

Közélelmezési mizériák. A mult héten ugyancsak megérezte városunk lakossága a liszttel üzött visszaélések és félrendsabályok nyomorúságát. — Elfogyott a városban a lisztkészlet és hiában akartak kenyeret sütni sok háznál, nem lehetett hozzávaló lisztet kapni sehol sem. Aki kenyérért ment a pékekhez, az sem járt jobban, mert a pékek nagy része nem sült liszt hiányában sem kenyeret, sem zsemlet és kiflit. — Az az egy-két szállító, aki közintézetek részére süt, nem volt képes a lakosságot és a város vendégeit kiszolgálni. Így azután sokan voltak, akik semmiféle kenyeret nem ettek néhány napig, mert nem volt; vagy úgy tettek, mint egypár idegen: kenyér helyett Szent János kenyeret vettek a boltban. Szerencsére még ilyesílet lehetett kapni a városban! Komoly gondolkozás tárgyát képezheti ez a jövőre nézve városunk intéző köreire, hogy ilyen esetek ne ismétlődjenek. Lássanak utána, hogy ki ne fogyjanak a városból a lisztkészletek vagy szerezzenek be hatósági uton és az idegenek kenyérral való ellátása biztosítva legyen, ne keljen valóságos harcztot vivni a péküzletekben a kenyérért. A városból teherkocsi számra hordták még nem régen máshova az itt összeszedett búzát, rozst, más gabonaneműt, miért engedik ezt ki a városból, ha itt nincs elegendő liszt? Hiszen nálunk úgy is megette a sok egér a mult évi termésnek több, mint a felét, mi magunk is behozatalra szorulunk. Jó lenne hatósági uton sürgősen gondoskodni a városnak kenyérral való ellátásáról és azt az új termésig valami módon biztosítani. *A piacon pedig valóságos harcztok törnek ki egyes élelmi cikkekért.* Vannak goromba és nagyhangu emberek, akik másokat ellökdösnek és kiragadják mások kezéből a kialakított árukat. Egyebek közt a mult héten egyik urinóval történt, hogy a megalkudott tojásokat át akarván venni, erőszakosabb asszonyok toladó módon kiragadták előle a kosárból s ezt a föllépésüket városi főtisztviselőkkel való rokonságukkal nyomósították, azt állítván, hogy nekik a rendőrség nem parancsol, de az szolgálataukra áll. Nem tudjuk: úgy van-e a dolog? de nem akarjuk hinni, hogy a városi főtisztviselők ilyen kalózkodásra jogosítanak fel rokonaikat! Mi lesz a világból: ha az egyiknek minden szabad, a másik pedig túrni kénytelen, hogy az erőszakoskodó fél elragadja előle a kialakított élelmet? Ennyire még sem kellene elfajulni a piaci állapotoknak. Vagy a térjek kísérjék a piacra bevásárló feleségeiket? Ha háboru van, azért még ne legyen itthon verekedés az élelemért. (B—tt.)

Lótolvaj büntetése. Mult év okt. 2-án éjjel Csucsom község legelőjéről Kerekes János a Domik Mártonné 200 koronát érő lovát ellopta. A helybeli kir. törvényszék f. hó 19-én a lótolvajt jogerősen két havi fogházra ítélte.

Tábori posta korlátozása. A tábori postai levelező-lapokkal sok visszaélés történt az utóbbi időben s a miniszter ujabban rendelkezett az iránt, mikor használhatók a portómentes tábori levelező-lapok. A rendeletet jövő számunkban közöljük, most csak azt jelezzük, hogy ilyen portómentes lapot csakis a harcztérre vagy a harcztérrel lehet küldeni.

Hütlenségek. Sziliczen mult év nov. 4-ikén rájöttek, hogy Hering Zsuzsanna, — a Scheffer Herman cselédje, — anyjának özv. Hering Dávidnének pénzt akart adni, s mikor ennek származása után kutattak, kitűnt, hogy 1913. január 1-től 1914. nov. 4-ig a hütlenségek sok pénzt, ruhaneműt stb. stb. lopott gazdájától s a holmit ott találták anyjánál. A helybeli kir. törvényszék f. hó 17-ikén Hering Zsuzsannát egy havi fogházra, anyját özv. Hering Dávidné 8 napi fogházra ítélte jogerősen.

Adomány. Özv. báró Hámos Lászlóné a nyomorék gyermekeknek uzsonnára 10 kor.-t, özv. Okolicsányi Jánosné ugyanazok otthonának czéljaira 20 koronát adományozott. Ez uton is hálás köszönettel nyugtázza a Fehér Kereszt elnöksége.

A Vöröskereszt egyesület czéljaira ujabban a következő szives adakozások történtek: Heksch Bertalanné 6 darab üres láda, Lefkovich Ferencz 2 darab üres láda, Lehotai Bálintné (Zeherje) 2 darab ágylepedő, Bolba Andrásné 16 darab tojás, Botik Jánosné 14 drb. tojás, Kolbenheyer Lajos ág. h. ev. lelkész egy kosár alma.

Pénzbéliek: Özv. Okolicsányi Jánosné 20 korona, N. N. 20 korona, Garamkerületi róm. kath. papság Gazdik Pál esperes utján 50 korona, Zachar Gusztáv 5 korona. — Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

Értesítés. Lukács Gézánéhoz beérkezett ágy- és fehérműkből és élelmi szerekből ujabban a következő katonai kórházak kaptak:

Rozsnyói nagy kórház: 100 párnát.
Rimaszombati kiegészítő üdülő új kórház az állami fiiskolában: 60 párna, 25 ing, 25 lábravaló, 25 törülköző.

Pusztaszabadkai mentelepi vöröskereszt kiegészítő kórház: 20 párna, 5 zsák burgonya.

Megeyi közokórház: 10 zsák burgonya.

Juhtolvajok bűnhődése. Henczkón mult év november 1-én Galo Mihály szabadságot honvéddel együtt Galo Fafrák János a Simon János udvarába ment s ott az istálló ajtaját feltörve egy juhot kiloptak aztán a Gyurász István és ezzel vadházasságban élő Placsó Györgyné lakására vitték, ott megsütötték és megették. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 19-én Fafrák Galo Jánost egy havi fogházra, Gyurász Istvánt és Placsó Györgynét 3-3 napi fogházra ítélte jogerősen.

Ismét árvíz. Csak a mult héten adtunk hirt arról, hogy a Rima völgyét és városunk alsóbb részeit elöntötte az árvíz. Most ismét hasonlóról adhatunk hirt. Még alig vonult le a hóolvadások árvize a tájról, hétfőre újabb árvíz öntötte el a völgyet és Rimaszombat város egyes utcáit is. A rétekről és káposztaföldekről nem is szólva. Ez már a második árvíz 1915-ben s félünk tőle, hogy lesz még több is, mert az új vasuti töltés olyan szerencsésen keresztben épült, hogy a Rima áradó vizét a város alatt könnyen árvízzé duzzasztja.

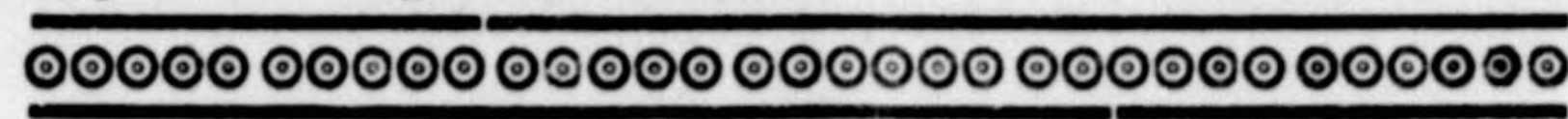
Hadi beszédek. A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala népszerű füzetekben kiadja azokat a tanulságos és léleknemesítő beszédeket, amelyeket a háboru óta legkiválóbb államférfiaink, főpapjaink, tudósaink, íróink és politikusaink tartottak a nyilvánosság előtt, az országos Hadsegélyző Bizottság felolvasási sorozatán. A hazafias, igaz magyar szellemtől áthatott beszédek retorikai szempontból is rendkívül becsesek. Gondolatokban gazdag, gyönyörű munka valamennyi; a közönség jól teszi, ha a tizfilléres füzeteket megvásárolja és összegyűjti. Nagyszerű és maradandó emlékei lesznek e füzetek annak a hazafias föllángolásnak és együttérzésnek, amely a nemzet minden rétegét oly meghatározó módon egyetlen táborba terelte a magyar nemzeti becsület és a magyar nagyság védelmére. Eddig gróf Apponyi Albert, Csernoch János, báró Hazai Samu, gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula, Prohászka Ottokár és Rákosi Jenő hadibeszédei jelentek meg. A füzetek az Általános Beszerzési és Szállítási R. T. utján (Budapest, V., Kádár utca 4.) rendelhetők meg, de kaphatók a dohánytözsékben is. A befolyó tiszta jövedelmet a háboruban elesett vagy a kapott sebek következtében elhalt katonák özvegyei és árvái javára fordítják.

Gondatlan leány. Uzapanyiton mult év október 15-én Danyi Mária otthonról elment és gyermekeit a vele vadházasságban élő Dávid Sándor nővéreére Dávid Idára bízta. A 6 éves Dávid Emma véletlenül kiment az udvarra, gyújtóval játszott s eközben ruhája tüzet fogott úgy, hogy czombján súlyos égési sebeket kapott. F. hó 12-én a helybeli királyi törvényszék gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége czimén kérdőre vonta Dávid Idát s jogerősen 3 napi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását 3 évre felfüggesztette.

Apolló-színház. A moziban ma „A mult és jelen” czimű nagy háborus drámát, továbbá „A gyermekmentő majom” dzsungel-drámát adják elő. Lesznek vig jelenetek és eredeti hadszíntéri fölvételek az északi és déli harcztérről.

Elítelt izgató. Mult év október 1-én Királyhegyalján a Deutsch Salamon kocsmájában Károlyi Pál több tanu előtt kiáltozott, hogy bárcsak jönnének az oroszok rendet csinálni Magyarországra. F. hó 17-ikén izgatás büntette miatt állott az itteni kir. törvényszék előtt Károlyi Pál s a bíróság jogerősen 3 havi fogházra ítélte.

Buzatolvaj bűnhődése. Keleméren mult év november 29-ikén Vadnai János 48 éves gazdasági cseléd szolgálatadója: Diószeghy László bezárt buzamagtárába betört s onnan két véka buzát ellopott. A helybeli kir. törvényszék f. hó 17-én a tolvaj cselédet jogerősen egy havi fogházra ítélte.

Meghívó.

A Tornaljai Takarékpénztár

1915-ik évi februárius hó 25-én tartott közgyűlésén a tárgysorozat 3-ik pontja, minthogy az alapszabály 54. §-ban előirt számú részvényes nem jelent meg, tárgyalható nem volt, így ennek tárgyalására az alapszabály 53. §. rendelkezése szerint

1915. év márczius hó 12-ére,

d. e. 10 órakor intézetünk helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlést

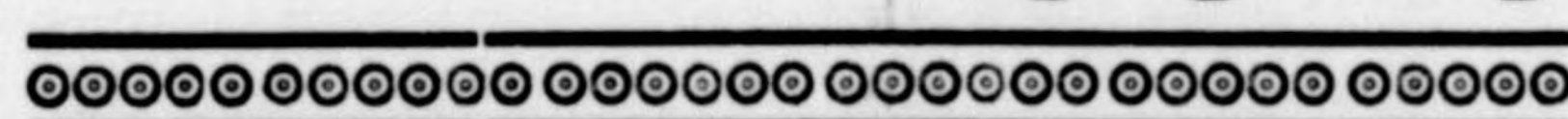
tűzünk ki, melyre a t. részvényeseket meghívjuk azzal, hogy a közgyűlés, tekintet nélkül a megjelent részvényesek számára, a tárgysorozat fölött érvényesen fog határozni.

Tárgysorozat:

Alapszabály módosítás.

Tornalja, 1915. február 26.

Az Igazgatóság.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Alólírott tömeggondnok ezennel közhírré teszem, hogy a csődválasztmány határozata alapján a közadós „Klenóczi Kölcsonös Segélyző Szövetkezet” csődügyében a Miskolczon 1914. december hó 14-én megkezdett és ott felvett csődleltár 18-1096. tételszámai alatt kitüntetett 31419 kor. becsértékű és a Miskolczon levő Kisavas 1-2. száma alatti pinczében elhelyezett hordós borok és palaczkozott, legnagyobb részt asszu borok és pincefelszerelések, továbbá asszu borecset hordóban s végül üres hordók és pincefelszerelés zárt írásbeli ajánlat utján eladásra kerülnek.

A bánatpénz 4000 koronában állapittatik meg.

A zárt írásbeli ajánlatok, melyekhez a fent megállapított bánatpénz készpénzben melléklendő alólírott csődtömeggondnokhoz Rimaszombatba, (Andrássy ut 5. szám) legkésőbb 1915. márczius hó 11-ik napjának délután 6 órájáig adandók be.

A zárt írásbeli ajánlatoknak, valamint a bánatpénznek a tömeggondnoki irodában való átvételére és nyugtázására a tömeggondnok irodái megbízottja: **Vitális József** rimaszombati lakos, a tömeggondnok által fel van hatalmazva, s így a zárt írásbeli ajánlatok és a bánatpénzek kezeihez jogérvényesen és a tömeggondnok felelőssége mellett átadhatók.

A beérkezett ajánlatokat a csődválasztmány 1915. márczius hó 12-ik napján a tömeggondnok irodájában Rimaszombatban tartandó ülésen fogja felbontani. Ugy a csődvá-

lasztmány, mint az alólírott tömeggondnok fenntartja továbbá magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok fölött szabadon határozhasson, hogy esetleg az egyes vagy az összes ajánlatokat indokolás nélkül visszautasítsa és az értékesítésére nézve későbbi időpontot vagy az értékesítés más módját válassza meg.

A fent említett árak mennyiségeért, minőségeért, valamint azoknak a csődleltárban való felvételéért vagy fel nem vételéért, avagy leltári tévedésekért sem a csődválasztmány, sem a tömeggondnok felelősséget nem vállal. A vételi illeték egyedül a vevőt terheli az ígért vételáron felül.

Megjegyeztetik, hogy az eladásra hirdetett ingóságok a fent kitüntetett becsértéken alól eladva nem lesznek.

Az eladásra kerülő árak részletes kimutatása **alólírott tömeggondnok miskolczi lakásán** (Városház-tér 28. szám II. emelet) február 20., 21., 22., 24., 25. és 28-án és márczius 1-én, 4-én, 5-én, 6-án, 8-án, 9-én és 10-én is naponta délután 5-6 óráig megtekinthető, maguk az árak pedig alólírott tömeggondnok írásbeli külön engedélye alapján a fent írott napokon minden délelőtt 10-12 óra között, természetben a pinczehelyiségben tekinthetők meg. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatott, tartozik a vételárat és a vételi illetéket nyomban tömeggondnok kezéhez lefizetni, és az árakat a pinczehelyiségből 15 nap alatt átvinni és elszállítani. Az átadással, az átvétellel, valamint az elszállítással járó költségeket egyedül a vevő tartozik viselni. Az ajánlat elfogadása időpontjától kezdve az árut érhető minden veszély a vevőt terheli. A visszautasított ajánlatokhoz mellékelte bánatpénz letévknek elismervény ellenében fog kiadatni. A letett bánatpénzek után alólírott tömeggondnok kamatfizetési kötelezettség nem terheli.

Ha a vevő az ezen hirdetményben megállapított feltételeknek, különösen vételár fizetési és átvételi kötelezettségének pontosan eleget nem tenne, bánatpénze a csődtömeg javára elvész, az újabb értékesítés pedig vevő veszélyére és költségére fog eszközöltetni.

Kelt Rimaszombatban, 1915. évi február hó 19-én.

Dr. Törköly József,

a közadós Klenóczi Kölcsonös Segélyző Szövetkezet csődtömeggondnoka.

LAKÁS.

Rimaszombatban, **Erzsébet-tér 5. sz. alatti üzlethelyiség és lakás** folyó évi **május 1-től** együttesen vagy pedig elkülönítetten is, előnyös feltételek mellett **bérbe kiadó.** — Bővebb értesítést nyerhetni ugyanott a tulajdonosnál.

Lakások.

A Tamásfalvi-utcai **DICKMANN-téle** házban **egy 3 és egy 5 szobás** elsőemeleti **lakás** fürdőszobával és más mellékkel **május 1-ére kiadó.**

Lakások.

Az **Erzsébet-tér 16. szám alatti** emeleti lakás és a **Sziffjártó-utca 45. szám alatt** levő félemeleti lakás **f. évi május hó 1-étől bérbe kiadó.**

Értekezni lehet a tulajdonos:
KOHN ADOLF
fűszerkereskedőnél, Erzsébet-tér 16. sz. a.

Meghívó.

A Rimaszombati Takarékpénztár (az „Osztrák-Magyar Bank“ mellékhelye)

1915. évi márczius hó 18-ikán délelőtt 9
órákor az intézet saját helyiségében tartja

LIII-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívótnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az elmúlt üzletévről, valamint a nyereség felosztása iránti határozat.

2. Az alapszabályok módosítása.

3. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépő tagok helyeinek betöltése.

4. Felügyelő-bizottság és napibiztosok választása.

Kelt Rimaszombatban, 1915. évi február hó 27-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Az 1914. évi mérleg — a közgyűlést megelőző 8 napon — az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Tanulóul

Egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE
RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű
könyvnyomdát és könyvkötészetemet,

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, címkek és rágcedulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetésmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Izléses munka.

Jutányos árak.